

ทศวรรษ 14 ตุลา ฯ
กับความเป็นอนิจจังของ
ทฤษฎีกิ่งเมืองชน-กิ่งศักดินา

สมเกียรติ วันทะนะ

ถ้ามองย้อนกลับไปใน ช่วง 10 ปี ที่ผ่านมานี้ เราจะพบว่า มีระบบความคิดทฤษฎีทางสังคมยุคหนึ่งสามารถพัฒนาตัวขึ้นมาจนเป็นระบบคิดที่มีพลังในการอธิบาย และชี้แนะแนวทางการเปลี่ยนแปลงสังคมได้มากกว่าระบบความคิดอื่นใด ในช่วงประมาณปี 2518 ถึง 2522 หลังจากนั้นระบบคิดดังกล่าวเริ่มสูญเสียฐานะหลักดังกล่าวมาโดยลำดับ จนอยู่ในสภาพพร้อมแล้วในปัจจุบัน

บทความขนาดสั้นชิ้นนี้ จากที่คงเพียงเพื่อจะอภิปรายถึงสถาปนาการที่ระบบความคิดดังกล่าวสถาปนาตัวเองขึ้นมาในฐานะหลัก (Dominating Paradigm หรือ Hegemony) ในช่วงหนึ่งของอดีตที่ผ่านมาได้อย่างไรเท่านั้น เส้นทางแห่งความทุกข์ค่าของระบบความคิดดังกล่าวมีผู้กล่าวถึงไว้มากแล้ว¹ จึงจะขอถกไม่กล่าวซ้ำในขั้นนี้

ในบทความนี้ ผู้เขียนขออภิปรายปัญหาดังกล่าว โดยพิจารณาที่ปัญหาสำคัญ ๆ 4 ประการ คือ

- ก. ความหมายของเหตุการณ์ 14 ตุลา ฯ คืออะไร ?
- ข. สังคมไทยหลัง 14 ตุลา ฯ เป็นสังคมอะไร ?
- ค. การปฏิวัติสังคมไทยเป็นการปฏิวัติอะไร ? และ
- ง. ขบวนการปฏิวัติไทยจะใช้ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีแบบใด ?

ความหมายของเหตุการณ์ 14 ตุลา ๆ

หลังเหตุการณ์ 14 ตุลา ๆ มีข้อเขียนและแนวคิดที่อธิบายให้ความหมายของเหตุการณ์ดังกล่าวอยู่มากมายหลายแนว แต่คำอธิบายที่เป็นสนามรบให้ระบบกึ่งหลักของทฤษฎีการเมืองชั้น-กึ่งศักดินา สถาปนาตัวขึ้นมาได้ คือ ข้อเขียนที่สำคัญของอำนาจ ยุทธวิวัฒน์ (ผิน บัวอ่อน) 2 ชิ้น คือ แนวทาง 14 ตุลา ๆ จงเจริญ และ ปัญหาเฉพาะหน้าของการต่อสู้ทางรัฐสภา

อะไรคือข้อเสนออันเป็นประเด็นหลักของหนังสือ 3 เล่มนี้ ?

ควัยเหตุที่ผู้เขียน ไม่มีต้นฉบับของหนังสือสองเล่มดังกล่าว แต่มีหนังสือเล่มเล็ก ๆ ที่ชื่อ วิพากษ์นายผี² ซึ่งอำนาจ ยุทธวิวัฒน์เขียนขึ้นเพื่อตอบโต้หนังสือ ไคล้ทริแก่ไทย จึงขอสรุปประเด็นสำคัญจากหนังสือดังกล่าวมาพอสังเขปดังนี้

ข้อใหญ่ใจความของ แนวทาง 14 ตุลา ๆ ก็คือ “แนวทางที่ศัตรูมาไม่ไหนประชาชนไปไม่นั้น และจิตใจกล้าต่อสู้กล้าเอาชนะ” (หน้า 26) อำนาจยังกล่าวอีกว่าเรามีได้เคยเสนอแนวทางจับอาวุธลุกขึ้นสู้ ในเมืองอย่างสุ่มเสี่ยงแก่ประการใด (หน้า 27).

ส่วนข้อ ใหญ่ใจความของปัญหาเฉพาะหน้าของการต่อสู้ทางรัฐสภานั้น อำนาจ ยุทธวิวัฒน์อธิบายว่า “การต่อสู้ทางสภาหมายถึงกระบวนการต่อสู้ทั้งปวงของระบบรัฐสภา ทั้งการต่อสู้ในสภาและนอกสภา การต่อสู้ในสภาได้แก่การอภิปราย, อื่นกระทู้, ลงมติสนับสนุน, กัดค้านหลักการ, นโบาย, ท้วงทักท้วงหมาย, และพฤติกรรมใด ๆ

จากในสภา การต่อสู้นอกสภาได้แก่การปราศรัยหาเสียง การโฆษณาในหมู่มวลชน, การออกแถลงการณ์ต่อมวลชนและอื่น ๆ การต่อสู้นอกสภากับการต่อสู้ในสภา สภาจะต้องประสานงานแต่กล่าวโดยทั่วไปแล้วการต่อสู้นอกสภามีบทบาทสำคัญกว่าการต่อสู้ในสภา” (หน้า 9-10)

จากพื้นฐานดังกล่าวมานี้ เราจะพบได้ว่าในวาระที่จะครบรอบ 2 ปีแห่งเหตุการณ์ 14 ตุลา ๆ มีหนังสืออย่างน้อย 3 เล่ม ที่พิมพ์ออกมาในช่วงดังกล่าว ซึ่งเป็นหลักฐานพยานอันชี้ให้เห็นได้ว่าระบบกึ่งหนึ่งได้สถาปนาขึ้นแล้วอย่างชัดเจน หนังสือดังกล่าวคือ ไคล้ทริแก่ไทย, วิจารณ์แห่งวิจารณ์ โดยอุทิศ ประสานสภา (สำนักพิมพ์ประกายไฟใหม่ลตามทุ่ง, กันยายน 2518), วิพากษ์ทฤษฎีจอมปลอม โดยกระแสด่าน และพรสวรรค์ (ชมรมหนังสือชุดัจจะ, กันยายน 2518), และศึกษา 14 ตุลา ๆ และวิพากษ์หลิวตัวผีไทย โดยครุณใหม่ (องค์การบริหาร องค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ตุลาคม 2518)

หนังสือทั้งสามเล่มนี้ กล่าวได้ว่าเนื้อหาที่เสนอออกมาล้วนอยู่ในกรอบแห่งระบบกึ่งกึ่งตัวกันทั้งสิ้นในขั้นนี้จะขอกกล่าวเฉพาะเรื่องความหมายของเหตุการณ์ 14 ตุลา ๆ ก่อน

ไคล้ทริแก่ ๆ เริ่มด้วยการวิพากษ์แนวทาง 14 ตุลา ๆ ว่าเป็นแนวทางของกลุ่มทรยศ ลัทธียอมจำนน-ลัทธิปฎีรูป อุทิศ ประสานสภา(นายผี) ยิ่งกล่าวอีกว่า สิ่งที่แนวทาง 14 ตุลา ๆ เสนอออกมานั้นเป็นแนวทางที่ผิดพลาด เพราะนอกจากเสนอแนวทางให้ลุกขึ้นสู้ในเมืองแล้ว ยังเสนอให้

ทำการต่อสู้ ในระบบคามเงื่อนไซที่ร่นชั้นปกครอง เป็นฝ่ายกำหนดอีกด้วย³

ในบทนำของวิพากษ์ทฤษฎีฯ *สุชนิยม* กล่าวว่าพวกลัทธิแก้ที่สวมเสื้อคลุมลัทธิมาร์กซ์ ทฤษฎีและมุ่งร้ายต่อประชาชน ได้พยายามโฆษณา หลอกลวงประชาชน โดยลงทุนพิมพ์หนังสือแนว ทาง 14 ตุลาฯ ออกมา เขายังกล่าวอีกว่าข้อเสนอ ของแนวทาง 14 ตุลาฯ นั้น เท่ากับเสนอให้ ประชาชนพากันไปตาย เพราะแนวทาง 14 ตุลาฯ เป็น แนวทางที่ไร้จี้จี้ จะให้ประชาชนไปปะทะศัตรู ที่ก็คืออาวุธแห่งจี้จี้ในเมื่องหาได้ไม่ ค้วยบ้า หมายที่จะเสนอการวิเคราะห์กรณี 14 ตุลาคม ค้วย ทักนะว่าคตินิยมวิภาษวิธีแห่งปรัชญาลัทธิมาร์กซ์ *สุชนิยม* ก็เสนอข้อสรุปทางทฤษฎีแก่ขบวนการนักศึกษาประชาชนในยุคหนึ่งว่า พลั้งประชาชนเป็น เพียงปัจจัยรองที่ช่วยหนุนอยู่ภายนอกให้แก่ชัยชนะ 14 ตุลาคม ปัจจัยชี้ขาดในชัยชนะ 14 ตุลาคม อยู่ที่ ความขัดแย้งในหมู่ชนชั้นปกครอง, ที่เป็นเช่นนั้น ก็เพราะ “พลั้งประชาชนจะเป็นปัจจัยชี้ขาด ได้จะ ต้องเป็นพลังของประชาชนที่มีการจี้จี้ มีวินัย มีทฤษฎีปฏิบัติ และองค์การที่ปฏิบัติขึ้นมา ลำพัง มวลชนที่ไร้จี้จี้ ไม่สามารถชกชกสงครามได้ มวลชนที่เข้าร่วมเหตุการณ์ 14 ตุลาคม เป็นแค่ มวลชนธรรมดาที่มีจิตใจกล้าต่อสู้กล้าเสียสละ และ รักประชาธิปไตยสูง แต่ยังไม่รู้มวลชนที่ได้รับการ จี้จี้จี้ ก็นั่นจึงไม่อาจเป็นปัจจัยชี้ขาดใน เหตุการณ์ที่มีลักษณะแหลมคมอย่าง 14 ตุลาคม ได้” (คำนำ)

ศึกษา 14 ตุลาฯ ถือเป็นบทสรุปทางทฤษฎี ของระบบคิดถึงศักดิ์กินา—ถึงเมืองขึ้นอย่างเต็มรูปแบบ

หลายส่วนเป็นการกล่าวซ้ำกันที่กล่าวไว้ในได้ลัทธิ แก่ ๆ และ วิพากษ์ทฤษฎีฯ เกือบประโยคต่อ ประโยค สิ่งทีเพิ่มมาในงานชิ้นนี้ก็คือ แจกแจง รายละเอียดของประเด็นปัญหาต่าง ๆ ให้ชัดเจนขึ้น เช่น บ้างจี้แห่งชัย ชนะของการเคลื่อนไหว 14 ตุลาคม มีทั้งทางอัครวิสัยและภาววิสัย ทางอัคร-วิสัย ประกอบด้วย 1. การนำอันถูกต้องของนัก ศึกษาฝ่ายก้าวหน้าที่เป็นแกนของการเคลื่อนไหว 2. การตื่นตัวของมวลชน และ 3. การหนุนช่วย ของชนบท, ทางภาววิสัย ประกอบด้วย 1. สถาน-การณ์สากล และ 2. สถานการณ์ภายในประเทศ

หากพิจารณาโดยละเอียดจะเห็นได้ว่า ศึกษา 14 ตุลาฯ ก็คือความพยายาม “สร้างทฤษฎีภายหลังเหตุการณ์” ให้กับกรณี 14 ตุลาคม นั้นเอง คึง เจ้นคอนอธิบาย เรื่อง “การหนุนช่วยของชนบท” คุรุณใหม่บรรยายอย่างเอาจริงเอาจังว่า “...ใน เหตุการณ์ 14 ตุลาฯ ชนชั้นปกครองพยายามถอน กำลั้งทหารจากชนบทยกเข้ามาปราบหลายระลอก แต่ถูกประชาชนในชนบทขัดขวาง สภาพที่ด้อยจุด โทษ ถูกจี้จี้จี้ ทำให้พวกเขาแทบคลั่ง แยกยก กำลั้งทหารจากชนบทมาปราบสามารถทำได้เพียง ระดับหนึ่งเท่านั้น”⁴

วิธีการที่ระบบคิดถึงเมืองขึ้น—ถึงศักดิ์กินา ครอบเอาเหตุการณ์ 14 ตุลาฯ เข้ามาไว้ภายในข่าย การวิเคราะห์ของตน ยังเห็นได้ชัดยิ่งขึ้น ถ้าเรา พิจารณาส่วนที่ว่าค้วย “ชัยชนะของการเคลื่อนไหว 14 ตุลาฯ ได้ข้อพิสูจน์อะไรแก่เราบ้าง ?”

คุรุณใหม่ให้คำตอบว่า “เฉพาะที่สำคัญ คือ

1. ชัยชนะครั้งนี้พิสูจน์ว่า ภายใต้อสภาพ สังคมประเทศเรา, การต่อสู้ในเมือง มิใช่

การต่อสู้ที่สามารถแก้ปัญหาเอกราชประ-
ชาธิปไตยและได้อำนาจอธิปไตยเป็นของประ-
ชาชนอย่างแท้จริง...การต่อสู้เพื่ออำนาจอธิ-
ปไตยของประชาชนประเทศเราในปัจจุบัน โดย
เนื้อแท้แล้วก็คือ การต่อสู้ของชาวนา...

2. ชัยชนะครั้งนี้พิสูจน์ว่า การต่อสู้ทางการเมือง
เมืองนั้น ต่อสู้อย่างสันติวิธีไม่ได้...

3. ชัยชนะครั้งนี้พิสูจน์ว่า ประชาชนคือ
กำลังที่เข้มแข็ง เกียรติไภยจริง ๆ ส่วนชน
ชั้นปกครองปฏิกิริยานั้นอ่อนแอจริง ๆ ปวก
เบียดจริง ๆ และเป็นเสือกระดาษจริง ๆ

4. ชัยชนะของการเคลื่อนไหวครั้งนี้พิสูจน์ว่า
ชนชั้นปกครองปฏิกิริยาไม่มีวันยอมลงจาก
เวทีประวัติศาสตร์ไปเอง และยอมไม่มีวัน
สูญสิ้นไปเอง มีแต่จะต้องจัดตั้งประชาชน
ไปต่อสู้เท่านั้น พวกนี้จึงจะหมดสิ้น..."⁵

สังคมนหลัง 14 ตุลา ฯ เป็นสังคมนอะไร ?

ได้ลัทธิดี ฯ กล่าวว่า (เมื่อร้อยกว่าปีมาแล้ว) การปกครองร่วมกันของจักรพรรดินิยม-
ศักดินานิยม ได้ค่อย ๆ แปรสังคมนศักดินาไทยมา
เป็นสังคมนกึ่งเมืองขึ้น-กึ่งศักดินาที่ล้าช้า ๆ จน
กระทั่งถึงในทุกวันนี้ ยิ่งกว่านั้น ยังบอกอีกว่า
“ที่เรียกว่ากึ่งศักดินานิยมได้หมายความว่ามิระบอบ
ศักดินาและระบอบทุนนิยมคนละครั้ง เช่นเดียวกับ
ที่กึ่งเมืองขึ้นก็มีได้หมายความว่ามิเอกราชกับ
ความเป็นเมืองขึ้นคนละครั้ง” แต่หมายความว่า
ที่เป็นกึ่งศักดินานั้นเพราะ “ระบอบที่คินศักดินา

ยังครอบงำอยู่ทั่วไปและเป็นฝ่ายได้เปรียบ” ส่วน
ที่ว่าเป็นกึ่งเมืองขึ้นนั้นเพราะว่า “เป็นภาวะที่
ประเทศชาติถูกปกครองด้วยระบอบเมืองขึ้นของ
จักรพรรดินิยมเป็นสำคัญ และยังมีเค้ารูปแบบที่
เป็นเอกราชเหลือให้เห็นอยู่หน้อยหนึ่งเท่านั้น

ในหนังสือวิพากษ์ทฤษฎีจอมปลอม ฯ

กระแสทวนวิจารณ์หนังสือมาร์กซ์และสังคมนิยม

นิยม ของสุรพงษ์ ชัยนาม พอถึงตอนที่ว่าด้วย
ระบบการผลิตแบบเอเชีย กระแสทวนพิพากษา
ลงไปในามของทฤษฎีกึ่งเมืองขึ้น-กึ่งศักดินาเสีย
ทันทีว่า “ปัจจุบันปัญหาสำคัญของชาวเอเชีย ซึ่ง
เป็นส่วนหนึ่งของโลกที่สาม คือเป็นประเทศกึ่ง
เมืองขึ้น กึ่งนายทุนและกึ่งศักดินา...นี้แหละเป็น
ปัญหาที่ต้องการศึกษามากกว่า การศึกษาข้อเขียน
ของมาร์กซ์นั้น ยังมีอีกมากก่อนมากเล่มด้วยกันที่
จะทำการศึกษาค้นคว้า การศึกษาหนังสือกรุนดริสส์
ซึ่งเป็นบันทึกส่วนตัวของมาร์กซ์เอง ผู้วิจารณ์
เห็นว่าควรเป็นขั้นสุดท้ายที่จะศึกษา ไม่ใช่ขั้น
แรก”⁷

พร สุวรรณ ผู้วิจารณ์หนังสือมนุษยธรรม
กับการต่อสู้ทางชนชั้นของเสกสรรค์ ประเสริฐกุล
ก็พูดไว้อย่างชัดเจนเช่นกันว่า “สังคมนไทยในปัจจุ-
บันนี้ อยู่ในภาวะกึ่งเมืองขึ้น กึ่งศักดินา ตกอยู่ใน
ความครอบงำของอิทธิพลสามประการเป็นสำคัญ
คือ อิทธิพลจักรวรรดินิยม โดยอาศัยการเกื้อกูล
จากนายทุน นายหน้าและจากเผด็จการฟาสซิสต์
ในประเทศ อิทธิพลของเจ้าที่ดินศักดินา ซึ่ง
ครอบงำการผลิตในชนบทและในเนื้อหาของวัฒนธรรม
อย่างลึกซึ้ง และอิทธิพลของนายทุนขุน-
นาง”⁸

ศึกษา 14 ตุลาคม ๑ เริ่มขึ้นมาที่ระบอบแล้ว
“การเคลื่อนไหว (14 ตุลาคม) นี้เกิดขึ้นภายใต้สภาพ
สังคมกึ่งเมืองขึ้นและกึ่งศักดินาอันมีคม...”^๑

การปฏิวัติสังคมไทย เป็นการปฏิวัติอะไร ?

ได้ลัทธิแก๊ ๑ เสนอว่า “สิ่งที่ประชาชนใน
ประเทศไทยที่เป็นกึ่งเมืองขึ้น—กึ่งศักดินาจะพึง
กระทำและจำต้องกระทำในปัจจุบันนี้ก็คือการปฏิ
วัติในระบอบประชาธิปไตยอย่างใหม่ ซึ่งยังให้
ทุนนิยมดำรงอยู่และชนชั้นนายทุนแห่งชาติที่รัก
ชาติก็ยังเป็นพลังหนึ่งที่เกี่ยวข้องในการปฏิวัตินี้ได้
ช่วยกันสร้างสรรคประเทศชาติที่รักต่อไป”^{๑๐}

วิพากษ์ทฤษฎี ๑ เมื่อฉากคำนำด้วยการ
กล่าวทำนองเหวี่ยงกันว่า หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม
เป็นต้นมา ขบวนการนักศึกษาประชาชนกำลัง
เคลื่อนไหวอยู่ในชั้นคอนของ “การปฏิวัติประชา
ธิปไตยแบบใหม่”^{๑๑}

ศึกษา 14 ตุลาคม ๑ อธิบายชัดเจนที่สุดใน
ข้อที่ว่าด้วยลักษณะแห่งการปฏิวัติประเทศไทยว่า
“การปฏิวัติของประเทศไทยอยู่ในชั้นคอนแห่งการ
ปฏิวัติประชาธิปไตยที่มุ่งคัดค้านการ
รุกรานและกดขี่ขูดรีดของจักรวรรดินิยม ศักดินา
นิยม และทุนนิยมขุนนาง ซึ่งมีไร่ทุนนิยมทั่วไป
ลักษณะแห่งการปฏิวัติของประเทศไทยในชั้นปัจ
จุบัน จึงมิใช่การปฏิวัติลักษณะสังคมนิยม บทบาท
การปฏิวัติลักษณะทุนนิยม และก็มีไร่การปฏิวัติ
ลัทธิประชาธิปไตยชนชั้นนายทุนแบบเก่าอย่างเช่น
ในยุโรปและอเมริกาในอดีต หากเป็นการปฏิวัติ

ลัทธิประชาธิปไตยชนชั้นนายทุนแบบใหม่ หรือ
การปฏิวัติลัทธิประชาธิปไตยแบบใหม่”^{๑๒}

ยุทธศาสตร์ยุทธวิธีของขบวนการ ปฏิวัติไทยเป็นอย่างไร ?

ในได้ลัทธิแก๊ ๑ อูทิส ประสานสภา
วิจารณ์ไว้แล้วว่า “แนวทาง 14 ตุลาคม” นั้นเป็น
แนวทางที่ผิดพลาด เพราะในค่านหนึ่งเป็นการ
เน้นให้ลุกขึ้นสู้ในเมือง ส่วนอีกค่านหนึ่งเป็นการ
เน้นให้ยอมจำนนสู่ตามกรอบที่ฝ่ายปกครองปฏิ
กริยาเป็นผู้กำหนด ถ้าอย่างนั้นแล้วอะไรคือ แนว
ทางที่ถูกต้องของการปฏิวัติไทย ? ข้อนี้ดูเหมือน
อูทิส ประสานสภามีได้เสนอทฤษฎียุทธศาสตร์
ยุทธวิธีที่แจ่มชัด แต่ก็มี ความหมายที่แฝงอยู่เป็น
นัยที่เข้าใจได้อยู่ประปราย เช่น เขากล่าวถึง
สงครามประชาชนในชนบท, กล่าวถึง การ
ประสานการต่อสู้ทางสังคมและทางเศรษฐกิจการ
เมืองของนิสิตนักศึกษาปัญญาชนเข้ากับการต่อสู้
ของชนชั้นกรรมกรชาวนา, และกล่าวถึง “ตุน
นิยมปฏิวัติ” (“มาถึงคราวสาวตมยิงงามยอด ถึง
คราวกลอดเลือดแดงแดงยิ่งสวย”) ว่าหมายถึงยุค
ตุนิยม—ถนนจอมทรวราชที่บีบบังคับให้พลังที่ก้าว
หน้าทั้งหมดของสังคมใหม่ ซึ่งกำลังก่อกำเนิดอยู่
นั้นต้องเข้าป่าจับอาวุธ^{๑๓} ก็คงพอเข้าใจได้เสีย ๆ
ว่าแก่นนำองค์การปฏิวัติของส่วนทั้งหมดของสังคม
ไทยนั้นกำลังทำงานอยู่แล้วในทุกน้าเขา

วิพากษ์ทฤษฎี ๑ ระบุว่าในชั้นคอนการ
ปฏิวัติประชาธิปไตยแบบใหม่นั้น ต้องตามคัตีแนว
ร่วมกว้างขวางถึง 4 ชนชั้น คือ “กรรมกร ชาวนา
นายทุนน้อยและนายทุนชาติ ตลอดจนผู้รัก

ชาติรักประชาธิปไตยทั้งปวง เพื่อเข้าร่วมต่อสู้กับประชาชนอย่างเด็ดเดี่ยว ขับไล่จักรพรรดินิยมอเมริกาออกจากประเทศไทย โกว่รัฐบาลชายชาติเผด็จการฟาสซิสต์ ชลันชาติประชาชน จักตั้งรัฐบาลของประชาชนที่ประกอบด้วยตัวแทนชนชั้นทั้ง 4 ชั้นบริหารประเทศ ดำเนินนโยบายเอกราชประชาธิปไตยอย่างแท้จริง” (คำนำ)

และพร สุวรรณรัตน์และอ่วงตรงไปตรงมว่าที่สุกว่าด้วยเหตุที่สังคมไทยอยู่ในภาวะกึ่งเมืองขึ้นกึ่งศักดินา “...โดยลักษณะนี้ สังคมไทยควรระมัดระวังศึกษาทฤษฎีปฏิวัติจากสังคมที่มีความคล้ายคลึงกันมากที่สุด เช่น ประเทศจีน ซึ่งภาวะสังคมก่อนการปฏิวัติเหมือนกับสังคมไทยคือ ตกอยู่ในสภาพกึ่งเมืองขึ้นกึ่งศักดินาเหมือนกัน”¹⁴

แล้วในที่สุดแนวอุทศาสตร์ชนบทล้อมเมืองอันลือชื่อก็ได้มีการกรุยทางเอาไว้ เมื่อครุ่นใหม่เขียนไว้ใน ศึกษา 14 ตลตา ๆ ว่า “มีแต่สนับสนุนเข้าร่วมการต่อสู้ของชาวนาในชนบท ทำการต่อสู้ในชนบทให้ชนะก่อนเท่านั้นจึงจะสามารถต่อสู้ให้ได้อำนาจรัฐประชาชนแก้ปัญหาเอกราชประชาธิปไตยให้ตกไปได้อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามการต่อสู้ในเมืองก็มีใช้สิ่งที่เราจะละทิ้ง หากต้องถือเป็นการต่อสู้ที่ประสานและหนุนช่วยการต่อสู้ในชนบท”¹⁴

สรุป

งานทั้งสามชิ้นที่ยกมาเป็นตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นถึงการกรุยทางบักหลักความเป็นจ้าวให้กับทฤษฎีกึ่งเมืองขึ้น—กึ่งศักดินานั้นเอง

14 ตุลาคม 2516 มิใช่เหตุการณ์อุกฤษฏ์แต่เป็นสิ่งที่เข้าใจได้ว่ามันจะต้องเกิดขึ้นตามครรลองแห่งการคลี่คลายของสังคมกึ่งเมืองขึ้น—กึ่งศักดินา แนวคิด เรื่องกึ่งเมืองขึ้น—กึ่งศักดินา และประชาธิปไตยโดยแผนใหม่แค่ถูกเสนอเข้ามาในสังคมไทยแล้วในทศวรรษ 2490 ก็ในเมื่อถึงทศวรรษ 14 ตุลาคม 2516 สภาพสังคมไทยยังมั่นกึ่งเมืองขึ้น—กึ่งศักดินาอยู่คงเดิม และยังต้องการการปฏิวัติประชาธิปไตยแผนใหม่อยู่เช่นเดิม งานเขียนช่วงทศวรรษ 2490 จึงต้องมีการอำพรางพิมพ์ซ้ำเพื่อยืนยันความถูกต้องของระบอบคิดดังกล่าวไทยกึ่งเมืองขึ้นของอริย พรหมชมพู แม้จะไม่ยอมยกปีที่พิมพ์ครั้งที่สอง แต่เราก็เห็นได้ชัดว่าถูกนำจมาพิมพ์ขึ้นเมื่อปี 2518 ด้วยปรากฏใน “คำนำของผู้เขียน” ระบุว่าคนบางจำพวกมีความเห็น “...43 ปีนี้ก็ได้พิสูจน์แล้วว่า ระบอบประชาธิปไตยนี้ ไม่เหมาะสมกับประเทศ” ฯลฯ เศรษฐกิจในระบอบประชาธิปไตยแผนใหม่ของศาสตราจารย์ เส็นจือหย่วน แห่งมหาวิทยาลัยปักกิ่ง ซึ่ง ส.ว.พ. แปลและอักษรศาสตร์ พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ 2495 ก็ได้รับการนำมาตีพิมพ์ซ้ำเป็นครั้งที่ 2 เมื่อ 2517

เมื่อการต่อสู้ทางชนชั้นในสังคมไทยคลี่คลายไปอย่างรุนแรงแหลมคมยิ่งขึ้น ๆ จนถึงเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ทฤษฎีกึ่งเมืองขึ้น—กึ่งศักดินาและอุทศาสตร์ชนบทล้อมเมือง จึงมีเหตุผลรองรับทางรูปธรรมอีกตะลอกใหญ่ ช่วง 2519-2522 จึงเป็นยุคเฟื่องฟูสูงสุดของแนวคิดทฤษฎีดังกล่าว เป็นไปได้อย่างไรกันเล่า ที่สภาพดังกล่าวจะไม่ได้ผ่านช่วงการกึ่งตัวมาก่อน.

เชิงอรรถ

1 เช่น :-

- ยุค ศรีอวโรช, บันทึกกบฏ : บันทึกทำหายความศักดิ์สิทธิ์ของ พทท., กรุงเทพฯ : เส้นทาง 2523.
 ทรงชัย ณ ยะธา, "ปัญหาการศึกษาวิถีการผลัดของไทยอันเนื่องมาจากทฤษฎีกิ่งเมืองชั้น-กิ่งศักดิ์นา", เศรษฐศาสตร์การเมือง, ปีที่ 1 ฉบับที่ 2, มีนาคม-เมษายน 2524.
 พรชัย กุ่มทวีพร, "แนวคิดวิเคราะห์สังคมไทย จากอดีตถึงปัจจุบัน", และ
 เกษียร เศษะพีระ, "วิกฤตและพัฒนาการของลัทธิมารักษ์ในรัชสมัยบัวบุง", สมัชชาวิชาการสังคมศาสตร์เพื่อการวิจัยประจำปี 2526 : เอกสารกลุ่มสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง, กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526, เป็นต้น.
- 2 อำนวย ยุทธวิวัฒน์, วิพากษ์ "นายผี", กรุงเทพฯ : สารศึกษาการพิมพ์, ธันวาคม 2518.
 3 อุทิศ ประสานสมภา, โดลัทธินักโทษ, วิวัฒน์แห่งวิวัฒน์, สำนวนพิมพ์กระจายไฟให้กลางทุ่ง, 2518, น. 7.
 4 ครุณใหม่, สักนา 14 ตุลาฯ และวิพากษ์หลังส่าวัดไทย, องค์การบริหาร องค์การนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2518, น. 9.
 5 เพิ่งอ้าง, น. 19-22.
 6 โดลัทธินักโทษ ฯ, อ้างแล้ว, น. 44-5.
 7 วิพากษ์ทฤษฎี ฯ, อ้างแล้ว, น. 101.
 8 เพิ่งอ้าง, น. 107.
 9 สักนา 14 ตุลา ฯ, อ้างแล้ว, น. 1.
 10 โดลัทธินักโทษ ฯ, อ้างแล้ว, น. 58.
 11 วิพากษ์ทฤษฎี ฯ, อ้างแล้ว, คำนำ, ไม่มีเลขหน้า.
 12 สักนา 14 ตุลา ฯ, อ้างแล้ว, น. 68.
 13 โดลัทธินัก ฯ, อ้างแล้ว, น. 89.
 กลอนตอนนี้เป็นตอนที่ออกมาก่อนหน้าผี เคยกล่าวไว้ในสมัยพิบูลเรื่องอำนาจว่า "สาวสยามงามเลิศหน้าจิตชู ขากระตุ้งทองยังผ่องพรรณ" ซึ่งหมายถึงกระบวนนารถที่นางสาววิมลไทยรมย์นำทัพสาววังใหม่ (หน้า 88)
 14 วิพากษ์ทฤษฎี ฯ, อ้างแล้ว, น. 107.
 15 สักนา 14 ตุลา ฯ, อ้างแล้ว, น. 20.